

Nederlandse Mededingingsautoriteit

BESLUIT

Besluit van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit als bedoeld in artikel 37, eerste lid, van de Mededingingswet.

Nummer 5612/ 17

Betreft zaak: 5612/ Ceralco - Schouten Products

I. MELDING

1. Op 10 april 2006 heeft de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit een melding ontvangen van een voorgenomen concentratie in de zin van artikel 34 van de Mededingingswet. Hierin is medegedeeld dat Ceralco B.V. voornemens is uitsluitende zeggenschap te verkrijgen in de zin van artikel 27 onder b, van de Mededingingswet, over Schouten Products B.V. en Schouten Industries B.V. Van de melding is mededeling gedaan in Staatscourant 74 van 13 april 2006. Naar aanleiding van de mededeling in de Staatscourant zijn geen zienswijzen van derden naar voren gebracht. Ambtshalve zijn vragen gesteld aan verschillende marktpartijen.

II. PARTIJEN

2. Ceralco B.V. (hierna: Ceralco) is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. Ceralco is actief op het gebied van de handel in grondstoffen voor mengvoeders.

3. Schouten Products B.V. (hierna: Schouten Products) is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. Schouten Products is een 100% dochteronderneming van Royal Schouten Group N.V. Schouten Products is actief op het gebied van de handel in grondstoffen voor mengvoeders. Schouten Industries B.V. (hierna: Schouten Industries) is een besloten vennootschap naar Nederlands recht. Schouten Industries is een 100% dochteronderneming van Schouten Products. Schouten Industries is actief op het gebied van de productie van getoaste volvette sojabonen en bestendige eiwitten (Rumi producten) voor mengvoeders. Schouten Products verkoopt deze producten aan de mengvoederindustrie. Schouten Industries verzorgt eveneens de op- en overslag van grondstoffen voor mengvoeders.

III. DE GEMELDE OPERATIE

4. Ceralco zal middels haar 100% dochteronderneming Schouten Groepsmaatschappij B.V. (hierna: Schouten Groepsmaatschappij) alle aandelen in Schouten Products verwerven. De gemelde operatie is neergelegd in de “*koopovereenkomst tussen Royal Schouten Group N.V. en Schouten Groepsmaatschappij B.V. terzake de overname van Schouten Products B.V. en Schouten Industries B.V.*” d.d. 7 april 2006.

IV. TOEPASSELIJKHEID VAN HET CONCENTRATIE TOEZICHT

5. De gemelde operatie is een concentratie in de zin van artikel 27, onder b, van de Mededingingswet. De hierboven, onder punt 4 omschreven transactie leidt ertoe dat Ceralco uitsluitende zeggenschap verkrijgt over Schouten Products en Schouten Industries.

6. Betrokken ondernemingen zijn Schouten Groepsmaatschappij en Schouten Products.

7. Uit de bij de melding ter beschikking gestelde gegevens blijkt dat de gemelde concentratie binnen de werkingssfeer van het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregelde concentratietoezicht valt.

V. BEOORDELING

A. RELEVANTE MARKTEN

Relevante product markten

Horizontale overlap

(i) Handel in grondstoffen voor mengvoeders

8. Schouten Products en Schouten Industries worden hierna gezamenlijk aangeduid als Schouten Products/ Schouten Industries. Ceralco en Schouten Products/ Schouten Industries zijn actief op het gebied van de handel in grondstoffen voor mengvoeders.

9. Handelaren in grondstoffen voor mengvoeders leveren aan producenten van mengvoeders. Met betrekking tot de productie van mengvoeders is in een eerder besluit¹ in het midden gelaten of mengvoeders voor rundvee, varkens en pluimvee aparte markten vormen, of dat moet worden uitgegaan van één markt voor de productie en verkoop van mengvoeders.²

10. Uit het onderzoek onder handelaren van grondstoffen voor mengvoeders en afnemers van grondstoffen voor mengvoeders in onderhavige zaak is naar voren gekomen dat een mengvoeder bestaat uit de volgende categorieën van grondstoffen: zetmeel, eiwitten, vetten, mineralen en vitaminen. Deze categorieën van grondstoffen vormen vanuit de vraagzijde gezien (in principe) geen substituten voor elkaar, omdat mengvoeders al deze categorieën grondstoffen moeten bevatten.³

11. Volgens opgave van partijen is Ceralco uitsluitend actief op het gebied van handel in grondstoffen voor mengvoeders die vallen in de categorie zetmeel⁴ en is Schouten Products/Schouten Industries (vrijwel) uitsluitend actief op het gebied van handel in grondstoffen voor mengvoeders die vallen in de categorie eiwitten.⁵ Indien een onderscheid zou dienen te worden gemaakt naar handel in grondstoffen voor mengvoeders die behoren tot (i) de categorie zetmeel en (ii) de categorie grondstoffen eiwitten dan is er geen of een verwaarloosbare kleine horizontale overlap tussen de activiteiten van partijen.⁶

¹ Zie het besluit van 23 juli 2001 in zaak 2526/ *Cavo – Latuca*, punt 10.

² In eerdere besluiten van de NMa is de markt voor (de productie en groothandel van) ruwvoeders en enkelvoudige vochtige diervoeders onderscheiden van de markt voor mengvoeders (zie onder meer het besluit van 19 oktober 2005 in zaak 5193/ *Cehave – Bonda*, punt 9).

³ Bepaalde grondstoffen kunnen vanwege hun specifieke samenstelling (bijvoorbeeld deels zetmeel en deels eiwitten) in meerdere categorieën vallen.

⁴ In de categorie zetmeel vallen onder meer de volgende grondstoffen: tarwe, gerst, triticale, rogge, haver, maïs, sorgho, erwten, tarwe griespallets en rijstevoermeel.

⁵ In de categorie eiwitten vallen onder meer de volgende grondstoffen: getoaste volvette sojabonen, bestendige eiwitten voor herkauwers, geëxtrudeerd lijnzaad, lupinen, sojaschroot, sojahulls, palmpitschilfers en maïsglutenvoermeel.

⁶ Maïsglutenvoermeel valt volgens opgave van partijen in zowel de categorie zetmeel als eiwitten. Het verhandelde volume van Schouten Products/Schouten Industries op dit gebied is echter dermate klein dat er nauwelijks sprake is van overlap tussen partijen op het gebied van handel in grondstoffen die behoren tot de categorie zetmeel.

a) Aanbodsubstitutie

12. Uit het onderzoek onder handelaren in grondstoffen voor mengvoeders zijn aanwijzingen naar voren gekomen voor aanbodsubstitutie⁷ tussen handel in grondstoffen voor mengvoeders die behoren tot de categorie eiwitten en handel in grondstoffen die behoren tot de categorie zetmeel.

Opvatting partijen

13. Partijen geven aan dat het in theorie mogelijk is voor een handelaar die actief is op het gebied van de handel in grondstoffen die behoren tot de categorie zetmeel, over te stappen naar de handel in grondstoffen die behoren tot de categorie eiwitten en vice versa. Voor een dergelijke overstap is het met name noodzakelijk om te beschikken over contacten en ervaring in de branche alsmede over personeel dat kennis heeft van (i) het product zelf, (ii) de afnemers van deze producten (mengvoederproducenten) en (iii) de producenten van deze grondstoffen. Mede de tijd in aanmerking genomen die het zal kosten om personeel te werven dat over deze contacten en kennis beschikt, is een termijn van een jaar erg kort om daadwerkelijk op een nieuw gebied actief te worden, aldus partijen.

Opvattingen marktpartijen

14. Desgevraagd geven alle in het onderzoek in onderhavige zaak bevraagde marktpartijen aan dat het relatief eenvoudig is voor een handelaar in grondstoffen die behoren tot de categorie zetmeel om actief te worden op het gebied van de handel in grondstoffen die behoren tot de categorie eiwitten en vice versa. Men dient daarvoor met name te beschikken over kennis van de markt en een netwerk (contacten en relaties), aldus deze marktpartijen. Twee handelaren in grondstoffen geven aan dat hiervoor alleen nieuw personeel behoeft te worden aangetrokken. Diverse handelaren in grondstoffen geven aan dat een dergelijke overstap binnen één jaar te realiseren is. Een handelaar geeft aan dat de klantenkring van beide segmenten dezelfde is, hetgeen de overstap eenvoudiger maakt. Een afnemer van grondstoffen voor mengvoeders geeft aan dat de manier van werken in beide segmenten dezelfde is (er wordt gehandeld via “biedingen”).

⁷ Zie bekendmaking van de Commissie inzake de bepaling van de relevante markt voor het gemeenschappelijke mededingingsrecht, Pb C 372 van 9 december 1997, blz. 5, punt 20 tot en met 23.

Conclusie

15. In onderhavige zaak kan in het midden worden gelaten of er sprake is van een markt voor handel in grondstoffen vanwege aanbodsubstitutie-overwegingen, waarvan ten minste grondstoffen die behoren tot de categorieën zetmeel en eiwitten onderdeel uitmaken, of dat er sprake is van aparte markten voor handel in grondstoffen voor mengvoeders die behoren tot (i) de categorie zetmeel en (ii) de categorie eiwitten, aangezien de uiteindelijke beoordeling hierdoor niet wordt beïnvloed (zie de punten 30 tot en met 39).

b) Rechtstreekse afname van producenten

16. Vanuit de eindafnemers van grondstoffen voor mengvoeders (mengvoederproducenten) bezien vormt het kanaal van rechtstreekse afname van een producent van grondstoffen voor mengvoeders mogelijk een alternatief voor de afname van handelaren in grondstoffen voor mengvoeders.

Opvatting partijen

17. Partijen geven aan dat de feitelijke producenten van grondstoffen veelal boerenbedrijven zijn. Producenten van mengvoeders mogen de benodigde grondstoffen slechts afnemen van producenten en handelaren die over de in deze branche vereiste certificering beschikken. Bedoelde boerenbedrijven beschikken in de regel niet over deze certificeringen waar handelaren als Ceralco en Schouten Products/ Schouten Industries daar wel over beschikken. Rechtstreekse levering door grondstoffenproducenten is daarmee geen volledig alternatief voor levering via handelaren, ongeacht de categorie afnemer.

Opvattingen marktpartijen

18. Twee handelaren in grondstoffen geven aan dat eindafnemers (mengvoederproducenten) hun grondstoffen kunnen afnemen van zowel handelaren in grondstoffen als van producenten van grondstoffen. Als men rechtstreeks bij de producent inkoopt is extra logistiek benodigd, aldus beide handelaren. Een afnemer geeft aan zowel van producenten als handelaren af te nemen. Deze afnemer geeft aan dat het voordeel van afname bij handelaren is dat zij ook de logistiek verzorgen.

Conclusie

19. In onderhavige zaak kan in het midden worden gelaten of rechtstreekse levering aan eindafnemers (mengvoederproducenten) door producenten van grondstoffen voor mengvoerders onderdeel uitmaakt van de mogelijke markt voor handel in grondstoffen voor mengvoerders, aangezien de uiteindelijke beoordeling hierdoor niet wordt beïnvloed (zie de punten 38 tot en met 39).

Verticale relatie

(ii) Productie van grondstoffen - handel in grondstoffen

20. Schouten Products/ Schouten Industries is naast de handel in grondstoffen tevens actief op het gebied van de productie van grondstoffen. De productie van grondstoffen voor mengvoerders staat in een verticale relatie tot de handel in grondstoffen voor mengvoerders aangezien handelaren hun grondstoffen onder meer afnemen van de producenten van grondstoffen.⁸ De productie-activiteiten van Schouten Products/ Schouten Industries hebben betrekking op de productie van (i) getoaste volvette sojabonen en (ii) bestendige eiwitten (Rumi producten).⁹

21. In onderhavige zaak kan in het midden worden gelaten of er aparte markten zijn voor respectievelijk de productie van (i) getoaste volvette sojabonen en (ii) bestendige eiwitten (Rumi producten), aangezien de uiteindelijke beoordeling hierdoor niet wordt beïnvloed (zie de punten 40 tot en met 45).

Relevante geografische markten

Horizontale overlap

(i) Handel in grondstoffen voor mengvoerders

Opvatting van partijen

22. Partijen zijn van mening dat de markt voor de handel in grondstoffen voor mengvoerders geografisch gezien ten minste geheel Nederland omvat.

⁸ Er is tevens sprake van onderlinge leveranties tussen handelaren in grondstoffen voor mengvoerders.

⁹ Deze twee grondstoffen voor mengvoerders worden bewerkt omdat zij in onbewerkte vorm ongeschikt zijn voor de diervoeding.

Opvattingen van marktpartijen

23. Desgevraagd wordt door verschillende marktpartijen aangegeven dat buitenlandse handelaren en producenten van grondstoffen voor mengvoeders een reëel alternatief zijn voor Nederlandse producenten van mengvoeders. Tevens wordt opgemerkt dat verschillende grote buitenlandse aanbieders (zoals Cargill, ADM en Agravis) op dit moment een deel van de grondstoffen voor mengvoeders aan Nederlandse mengvoederproducenten leveren.

24. Verschillende marktpartijen hebben aangegeven dat de mogelijke markt voor de handel in grondstoffen voor mengvoeders een Europees karakter heeft.

Conclusie

25. In het onderhavige geval kan in het midden blijven of de mogelijke markt voor de handel in grondstoffen voor mengvoeders nationaal of ruimer is aangezien de materiële beoordeling hierdoor niet wordt beïnvloed (zie de punten 30 tot en met 39).

Verticale relatie

(ii) Productie van grondstoffen - handel in grondstoffen

26. Uit het onderzoek onder marktpartijen in onderhavige zaak zijn aanwijzingen naar voren gekomen dat buitenlandse producenten van (i) bestendige eiwitten (Rumi producten) en (ii) getoaste volvette sojabonen een alternatief vormen voor Nederlandse producenten.

27. In het onderhavige besluit kan in het midden worden gelaten of de omvang van de mogelijke markt voor productie van bestendige eiwitten (Rumi producten) Nederland of ruimer is, aangezien de materiële beoordeling hierdoor niet wordt beïnvloed (zie de punten 40 tot en met 45).

28. Diverse handelaren in grondstoffen voor mengvoeders en afnemers van grondstoffen voor mengvoeders hebben aangegeven dat Danis, een Belgische producent van getoaste volvette sojabonen, een concurrent is van Schouten Products/Schouten Industries.

29. In het onderhavige besluit kan in het midden worden gelaten of de omvang van de mogelijke markt voor productie van getoaste volvette sojabonen gelijk is aan Nederland en België of ruimer is, aangezien de materiële beoordeling hierdoor niet wordt beïnvloed (zie de punten 40 tot en met 45).

B. GEVOLGEN VAN DE CONCENTRATIE

Horizontale overlap

30. Zoals eerder aangegeven in punt 11 is Ceralco uitsluitend actief op het gebied van handel in grondstoffen voor mengvoeders die vallen in de categorie zetmeel en is Schouten Products/Schouten Industries (vrijwel) uitsluitend actief op het gebied van handel in grondstoffen voor mengvoeders die vallen in de categorie eiwitten. Aangezien de activiteiten van partijen niet of nauwelijks overlappen indien een onderscheid zou worden gemaakt naar handel in grondstoffen voor mengvoeders die behoren tot (i) de categorie zetmeel en (ii) de categorie eiwitten zal met betrekking tot de handelsactiviteiten van partijen alleen worden ingegaan op de mogelijke markt voor handel in grondstoffen voor mengvoeders, waarvan ten minste de grondstoffen die behoren tot (i) de categorie zetmeel en (ii) de categorie eiwitten, onderdeel uitmaken (hierna: de mogelijke markt voor handel in grondstoffen voor mengvoeders).

(i) Handel in grondstoffen voor mengvoeders

31. Partijen schatten dat de totale omvang van de mogelijke markt voor handel in grondstoffen voor mengvoeders 12,7 miljoen ton bedraagt.¹⁰ Deze marktomvang is gebaseerd op de totale mengvoederproductie in Nederland in 2005. Partijen geven aan dat nu deze productie is gerealiseerd door het vermengen en bewerken van aangevoerde grondstoffen, het aannemelijk is dat de totale productie van mengvoeders een zelfde volume heeft als de totale handel in grondstoffen voor mengvoeders.

32. Op basis van bovengenoemde marktomvang behalen partijen op de mogelijke Nederlandse markt voor handel in grondstoffen voor mengvoeders een gezamenlijk marktaandeel van circa 9% (Ceralco circa 4% en Schouten Products/Schouten Industries circa 5%) naar volume in 2005.

33. In de bovengenoemde marktomvang zijn echter (i) alle categorieën grondstoffen voor mengvoeders (zie punt 10), (ii) afname van grondstoffen van buitenlandse handelaren in grondstoffen en (iii) rechtstreekse levering door producenten van grondstoffen meegenomen. Daarom zal in het navolgende specifiek worden bekeken wat de positie is van partijen ten opzichte van de grootste Nederlandse handelaren in eiwitten en zetmeel.

34. De belangrijkste concurrenten van Ceralco die eveneens actief zijn op het gebied van handel in grondstoffen die behoren tot de categorie zetmeel zijn Cefetra, Cebeco Granen en

¹⁰ Zie Agrifeed Trends Europa nr. 5, Mengvoederproductie in de EU-25, Statistische informatie grondstoffen en veevoeders (STIGEVO), maart 2006.

Teuro Granen. Marktpartijen geven aan dat Cefetra en Cebeco Granen aanzienlijk groter zijn dan de overige handelaren in Nederland en Teuro Granen van ongeveer gelijke omvang is als Ceralco.

35. De belangrijkste concurrenten van Schouten Products/ Schouten Industries die eveneens actief zijn op het gebied van handel in grondstoffen die behoren tot de categorie eiwitten zijn Cefetra en Groan. Marktpartijen geven aan dat Cefetra aanzienlijk groter is dan de overige handelaren in Nederland en Groan van ongeveer gelijke omvang is als Schouten Products/ Schouten Industries.

36. Indien voor de marktomvang alleen rekening wordt gehouden met de door bovengenoemde concurrenten (geschatte) verhandelde volumes grondstoffen voor mengvoeders die behoren tot (i) de categorie zetmeel en (ii) de categorie eiwitten, zoals die uit het onderzoek onder marktpartijen naar voren zijn gekomen, behalen partijen een gezamenlijk marktaandeel van circa 10%-20% in Nederland in 2005.

37. Alle in het kader van het onderzoek in onderhavige zaak bevroegde marktpartijen geven aan dat zij ten gevolge van de concentratie geen nadelige gevolgen voor de mededinging zien.

38. Indien (i) rechtstreekse levering aan eindafnemers (mengvoederproducenten) door producenten van grondstoffen voor mengvoeders onderdeel uitmaakt van de mogelijke markt voor handel in grondstoffen voor mengvoeders en/ of (ii) de mogelijke markt voor handel in grondstoffen voor mengvoeders ruimer is dan Nederland zal de gezamenlijke positie van partijen aanzienlijk verder afnemen.

Conclusie

39. Gelet op de gezamenlijke positie van partijen op de mogelijke markt voor de handel in grondstoffen voor mengvoeders in Nederland (zie de punten 32 en 36) is er geen reden om aan te nemen dat als gevolg van de onderhavige concentratie een economische machtspositie kan ontstaan of worden versterkt die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt op significante wijze wordt belemmerd.

Verticale relatie

(ii) Productie van grondstoffen - handel in grondstoffen

40. Partijen geven aan dat de concurrenten van Schouten Products/ Schouten Industries op het gebied van de productie van getoaste volvette sojabonen Danis, De Bron, Cehave Landbouwbelaang Voeders en LBG zijn.

41. Indien alleen rekening wordt gehouden met de productie van de Nederlandse en Belgische concurrenten van getoaste volvette sojabonen dan behaalt Schouten

Products/ Schouten Industries op basis van schattingen van partijen hierover een marktaandeel van circa 38% in Nederland en België in 2005.

42. Partijen geven voorts aan dat er enkele grote bedrijven bestaan, waaronder ADM, Cargill en Bunge die zich onder meer bezighouden met de productie van bewerkte grondstoffen. Zij produceren onder ander sojaschroot en soja-olie uit volvette sojabonen en concurreren op deze wijze met de door Schouten Products/ Schouten Industries getoaste volvette sojabonen omdat beide grondstoffen voor mengvoederproducenten inwisselbaar zijn, aldus partijen.

43. De concurrenten van Schouten Products/ Schouten Industries op het gebied van de productie van bestendige eiwitten (Rumi producten) zijn Cargill, Pre-Mervo en diverse Duitse producenten, aldus partijen.

44. Indien alleen rekening wordt gehouden met de productie van de Nederlandse producenten van bestendige eiwitten (Rumi producten) dan behaalt Schouten Products/ Schouten Industries op basis schattingen van partijen hierover een marktaandeel van circa 33% in Nederland in 2005.

45. Gelet op de gezamenlijke positie van partijen op de mogelijke markt voor handel in grondstoffen (zie de punten 32 en 36), de positie van Schouten Products/ Schouten Industries op het gebied van de productie van (i) getoaste volvette sojabonen (zie punt 41) en (ii) bestendige eiwitten (Rumi producten) (zie punt 44), is er geen reden om aan te nemen dat de onderhavige concentratie marktafsluitende effecten zal hebben.

VI. CONCLUSIE

46. Na onderzoek van deze melding is de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit tot de conclusie gekomen dat de gemelde operatie binnen de werkingssfeer valt van het in hoofdstuk 5 van de Mededingingswet geregelde concentratietoezicht. Hij heeft geen reden om aan te nemen dat als gevolg van die concentratie een economische machtspositie kan ontstaan of worden versterkt die tot gevolg heeft dat een daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze wordt belemmerd.

47. Gelet op het bovenstaande deelt de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit mede dat voor het tot stand brengen van de concentratie waarop de melding betrekking heeft geen vergunning is vereist.

Datum: 15 mei 2006

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,
namens deze:

w.g. Drs. A.J.M. Kleijweg
Plv. directeur Concentratiecontrole

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd beroepschrift indienen bij de arrondissementsrechtbank te Rotterdam, sector bestuursrecht, Postbus 50951, 3007 BM Rotterdam